Vlaamse overheid

Aan alle burgemeesters, schepenen en gemeenteraadsleden van een kandidaat Landschapspark

uw bericht van	uw kenmerk bijlagen	ons kenmerk	
vragen naar/e-mail landschapsparken@vlm.be		telefoonnummer	datum

Betreft: erkenning van Landschapsparken: meerwaarde en implicaties van een erkenning

Geachte burgemeester, schepenen en gemeenteraadsleden,

Uw gemeente maakt deel uit van een gebiedscoalitie die meedingt naar het statuut van Landschapspark. Er gaat momenteel veel foutieve informatie rond nu de deadline voor indiening van de kandidaat-dossiers nadert. Dat veroorzaakt veel commotie. Vanuit de Vlaamse administratie willen we u correct informeren over de meerwaarde en de gevolgen van een erkenning als Landschapspark.

Dit nieuwe label is een erkenning van de identiteit en de kwaliteiten van het betrokken gebied. De ervaring uit binnen- en buitenland leert dat een dergelijke erkenning een aanzienlijke hefboom en ondersteuning kan zijn voor uw gemeente op het vlak van streekontwikkeling, omgevingskwaliteit en leefbaarheid. Het is bovendien een kans om de uitdagingen voor onder andere klimaat, biodiversiteit, bodemvruchtbaarheid, duurzame landbouw en leefbaarheid samen met partners aan te pakken.

1. WAAROM VLAAMSE PARKEN?

De nieuwe labels Nationaal Park en Landschapspark zijn een erkenning voor de identiteit en kwaliteiten van een gebied dat zich op een internationaal niveau onderscheidt. Dit omwille van de unieke streekidentiteit die vormgegeven wordt door een combinatie van de aanwezige natuur-, landschaps- en erfgoedwaarden.

De erkenning als Landschapspark creëert nieuwe kansen en bijkomende middelen om die streekidentiteit te, behouden en verder te ontwikkelen. Naast de jaarlijkse structurele werkingsbijdrage vanuit Vlaanderen, zal het parkbureau een hefboom zijn voor het aantrekken van subsidie- en investeringsmiddelen en het aangaan van nieuwe en vernieuwende samenwerkingsverbanden tussen lokale en bovenlokale spelers vanuit vele sectoren en disciplines. Dit zowel op vlak van erfgoed, toerisme, natuur en algemene streekontwikkeling.

Onze open ruimte is van levensbelang. Ze is niet alleen broodnodig voor onze voedselproductie en biodiversiteit, maar verzacht ook de effecten van klimaatverandering, is essentieel voor onze gezondheid en voor de leefbaarheid van onze dorpen en steden. Om alle diensten te vrijwaren en te versterken waar nodig, moeten we op veel vlakken investeren in onze open ruimte. We staan voor tal van grote maatschappelijke uitdagingen. Denk onder meer aan extreme droogte, hitte en neerslag als gevolg van de klimaatopwarming, de biodiversiteitscrisis, maar evenzeer aan vanzelfsprekendheden zoals het ontwikkelen en garanderen van een gezonde leefomgeving. Deze uitdagingen zijn vaak complex en vereisen een gebiedsgerichte en multidisciplinaire aanpak op basis van een geïntegreerde en gedragen langetermijnvisie. In het regeerakkoord werd beslist om, onder meer via de erkenning van Vlaamse Parken, hierop in te zetten.

2. GEMEENTELIJKE BEVOEGDHEDEN EN PARKBUREAU

Een veel gehoorde bezorgdheid vanuit de gemeenten betreft de eigen bevoegdheden, opdrachten en autonomie. Het is belangrijk te benadrukken dat de erkenning als Vlaams Park, de werking van een parkbureau en de uitvoering van de masterplannen en operationele plannen hier geen afbreuk aan doen. Dit wordt juridisch verankerd in artikel 8 van het decreet houdende de Vlaamse Parken en algemene landschapszorg.

Bij de erkenning van een Vlaams Park wordt een parkbureau aangeduid. Dit is een rechtspersoon zonder winstuitkeringsoogmerk, reeds bestaand of nog op te richten. De opdracht van een parkbureau bestaat uit het ondersteunen, afstemmen en initiëren van de algemene werking in het gebied en de initiatieven die in de plannen werden opgenomen. Een parkbureau moet uiterlijk zes maanden na de erkenning zijn opgericht.

Het parkbureau heeft dus als taak het partnerschap op alle vlakken te ondersteunen in de uitvoering van het lokaal goedgekeurde masterplan en operationeel plan. Daarbij treedt het niet in de plaats van de lokale of bovenlokale partners, die elk hun verantwoordelijkheden en bevoegdheden behouden, maar die zich wel gezamenlijk engageren tot het realiseren van de plannen. Het parkbureau kan voor heel wat opdrachten de gemeente wel ontzorgen.

De deelname aan een parkcoalitie en -bureau gebeurt louter op basis van vrijwilligheid. Uiteraard kan een gemeente in de toekomst haar positie herevalueren op basis van de ontwikkelingen in het gebied en partnerschap.

3. WETTELIJK KADER

De Vlaamse Regering keurde het decreet houdende de Vlaamse Parken en algemene landschapszorg op 31 maart 2023 goed. Het Besluit van de Vlaamse Regering dat uitvoering geeft aan dit decreet wordt eerstdaags voor principiële goedkeuring geagendeerd op de Vlaamse Regering.

Het uitvoeringsbesluit focust op het procedurele luik voor en na erkenning. Bovendien wordt een overgangsregeling voorzien voor de kandidaten van de lopende oproep in functie van een juridisch robuuste erkenning.
We verwachten dat het volledige wettelijke kader op korte termijn definitief goedgekeurd wordt. Kandidaten zullen na inwerkingtreding van het uitvoeringsbesluit de tijd krijgen om hun kandidatuur hieraan aan te passen, voor zover nodig.

4. RECHTSZEKERHEID EN VERGUNNINGEN

De erkenning als Vlaams Park of de werking van het parkbureau leiden niet tot nieuwe verplichtingen of beperkingen bovenop de vigerende regelgeving.

De memorie van toelichting bij het decreet houdende de Vlaamse Parken en algemene landschapszorg vermeldt als doelstelling "*een stimulerend en faciliterend landschapsbeleid dat complementair werkt aan de verschillende sectorale reglementeringen. Met dit decreet wordt gekozen voor een aanpak die stimulerende maatregelen mogelijk maakt en ondersteunt, zoals het stimuleren van samenwerkingsverbanden, die van onderuit, werk maken van verschillende Vlaamse beleidsdoelstellingen… en dit zonder bijkomende verplichtingen of restricties op te leggen van bovenaf.*"

De erkenning van een Landschapspark geeft dus geen aanleiding tot bijkomende beperkingen of verplichtingen voor de eigenaars en gebruikers. Dit wordt ook juridisch verankerd in artikel 8 van het decreet houdende de Vlaamse Parken en algemene landschapszorg. De krijtlijnen van het beleid zijn duidelijk gestipuleerd in het decreet. De beperkingen, waar vaak verkeerdelijk wordt naar gerefereerd, gaan uit van ander (bestaand en beslist) beleid dan de parken, onder meer de vigerende regelgeving voor kwetsbare gebieden, Natura 2000 gebieden (de Europese natuurdoelen), het omgevingsbeleid en het stikstofbeleid.

De erkenning als Landschapspark of de werking van het parkbureau genereren dus geen nieuwe verplichtingen of beperkingen naast de bestaande wetgeving. Het is geen nieuwe 'overdruk', maar wel een kwaliteitslabel dat een gebiedsgerichte en lokale aanpak faciliteert voor de uitvoering van beslist beleid, zoals o.a. de natuurdoelen en VEN, de streekidentiteit, en ook vooral voor het kapitaliseren op een kwalitatieve open ruimte.

Als in bepaalde gebieden zou blijken dat wijzigingen in gebruik of bestemming nodig zijn - gedreven door het bestaande regelgevend kader of beleid – dan dienen daarbij steeds de geijkte processen en procedures doorlopen te worden. Een Landschapspark heeft hierin geen enkele bevoegdheid.

5. FINANCIERING

De jaarlijkse financiering door Vlaamse Overheid voor een erkend Vlaams Park wordt geregeld in het uitvoeringsbesluit. De cijfers die wij melden in dit schrijven zijn dus onder voorbehoud van definitieve beslissing door de Vlaamse Regering. In de huidige ontwerpen richten wij ons op een cofinancieringsbijdrage vanuit de Vlaamse Overheid voor maximaal 80% van personeels-, werkings- en investeringskosten op een indicatief totaalbedrag van circa 611.250 euro voor Landschapsparken. De overige 20% (of meer) wordt gedragen door anderen zoals de gemeenten, de provincie en privé-partners. De verdeelsleutel hiervan is zelf te bepalen door de coalitie. Ook inbreng van personeel en infrastructuur worden meegerekend als inbreng in de cofinanciering van 20%. Een beperkte bijdrage van de lokale besturen wordt verantwoord vanuit de meerwaarde die een statuut als Landschapspark voor de gemeente betekent en de sterke hefbomen die dit met zich meebrengt op vlak van financieringsmogelijkheden en samenwerking. Het parkbureau, waarin drie à vier personen tewerkgesteld kunnen worden vanuit de Vlaamse subsidie, heeft als belangrijke taak om ook bijkomende investeringen aan te trekken via lokale, Vlaamse, Belgische, Europese en privé-financiering.

6. LANDBOUW IN DE LANDSCHAPSPARKEN

In een Landschapspark zijn er veel betrokken partijen. Eén van de belangrijke spelers zijn de landbouwers. Omdat we merken dat er vooral in landbouwsector veel ongerustheid is over de erkenning van Vlaamse Parken, willen we hierbij extra aandacht besteden aan de kansen voor landbouw in de Landschapsparken.

Een erkenning als Landschapspark biedt extra kansen voor landbouwverbreding, een toekomstgerichte landbouwontwikkeling met mogelijkheden voor alternatieve en meer duurzame verdienmodellen, inkomen uit landschaps- en natuurbeheer en deelname aan lokale geïntegreerde projectwerking. Het Parkenbeleid biedt hierbij kansen om een streekeigen focus te leggen op onder meer voedselproductie, streekproducten, hoevetoerisme en korte keten landbouw. Met de ondersteuning van de Vlaamse Overheid kan een Landschapspark landbouwers daarbij begeleiden.

Met een Landschapspark kan nog beter ingezet worden op een hulpbronnenefficiënte en klimaatbestendige land- en bosbouw: door kansen te creëren voor een landschapsinclusieve land- en bosbouw op maat van de streek waar (voedsel)productie, landschaps- en milieukwaliteit (bodem, water, biodiversiteit, lucht, …) en het (landbouw)inkomen in evenwicht zijn. De landbouw krijgt daarmee ontwikkelingskansen en het landbouwgericht verdienmodel kan gekoppeld worden aan de landschapsdoelen.

Een Landschapspark kan beschouwd worden als een stimulans voor nieuwe verdienmodellen in land- en bosbouw, op maat van de streek, waarbij landbouw die op een duurzame manier bijdraagt aan de landschapskwaliteit van het Landschapspark, wordt beschouwd als een essentiële partner van het Landschapspark. Samen met die groep landbouwers kan vanuit een open houding en op vrijwillige basis bekeken worden wat er kan en wat ze willen (i.p.v. vanuit restricties):

- hoe maatregelen kunnen worden genomen die de leefbaarheid van hun bedrijf verhogen (bv. afzet via korte-keten, erkenning streekproducten,…), met behulp van een analyse van het landbouwsysteem binnen de ambities van het gebied wordt actief gezocht naar een win voor het individuele landbouwbedrijf, passend bij de verwachtingen van de betrokken landbouwer(s);
- hoe concrete projecten voor landbouw kunnen worden opgezet rond landschap, afzet, maaibeheer, houtige stromen, waterbeheer, etc.
- hoe (administratieve) knelpunten kunnen opgelost worden, rekening houdend met de landschap- en milieukwaliteiten.

7. INTERACTIE MET ANDERE GEBIEDSGERICHTE PROJECTEN EN PROCESSEN

Het is de taak van het parkbureau om alle bestaande en toekomstige gebiedsgerichte processen en projecten op elkaar af te stemmen en te integreren binnen de werking van het parkbureau, passend binnen de visie van het goedgekeurde masterplan.

8. UITSTAPPEN

Als een partner zijn engagement binnen het parkbureau wil herzien, kan die partner dat op elk moment kenbaar maken. Er is geen verplichting om het eerdere engagement verder te zetten. De impact op de erkenning van het park moet daarna door het parkbureau en de Vlaamse Overheid worden nagegaan.

We hopen u hiermee voldoende geïnformeerd en gerustgesteld te hebben. We zijn ervan overtuigd dat de Vlaamse Parken met een open en onderbouwde communicatie tussen de verschillende partners een succesverhaal kunnen worden voor de Vlaamse open ruimte en kijken uit naar uw kandidatuur.

Voor meer informatie kan u terecht op Landschapsparken Vlaanderen | Vlaamse Landmaatschappij (vlm.be) of kan u ons contacteren via landschapsparken@vlm.be

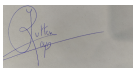
Met vriendelijke groeten,

Getekend door:Toon Denys (Signature)
Getekend op:2023-04-25 21:34:16 +02:00
Reden:Ik keur dit document goed

Toon Denys

Toon Denys
Gedelegeerd bestuurder
Vlaamse Landmaatschappij

Getekend door:Jozef Rutten (Signature)
Getekend op:2023-04-25 23:12:53 +02:00
Reden:Ik keur dit document goed

Jos Rutten
Adjunct Administrateur-generaal
Agentschap voor Natuur en Bos

Getekend door:Peter Cabus (Signature)
Getekend op:2023-04-25 16:52:56 +02:00
Reden:Ik keur dit document goed

Peter Cabus

Peter Cabus
Secretaris-generaal
Departement Omgeving

Getekend door:Peter De Wilde (Signature
Getekend op:2023-04-25 17:35:38 +02:00
Reden:Ik keur dit document goed

Peter De Wilde

Peter De Wilde

Administrateur-generaal Onroerend Erfgoed
CEO ad interim Toerisme Vlaanderen